

CO₂-PRESTATIELADDER

Wijzigingenlijst versie 4.0 t.o.v. versie 3.1

In onderstaande wijzigingenlijst wordt per paragraaf of eis uit CO₂-Prestatieladder versie 4.0 (2025) benoemd wat de inhoudelijke wijzigingen zijn ten opzichte van CO₂-Prestatieladder versie 3.1 (2020).

- Als de inhoud is overgenomen uit versie 3.1, staat vermeld wat daarvan de locatie was (in de tweede kolom: kruisverwijzing).
- Eisen uit handboek 3.1 die in het geheel niet zijn overgenomen, worden niet behandeld.
- Ook tekstuele wijzigingen worden niet benoemd.

De belangrijkste inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de eisen uit handboek 3.1 en de belangrijkste eisen die volledig nieuw zijn, zijn in **groen** gemarkeerd.

Inhoudsopgave

- Deel 1 p. 2
- Deel 2 – trede 1, 2 en 3 p. 10
- Certificatieregeling p. 15

Deel 1

Paragraaf/eis in handboek 4.0	Kruisverwijzing handboek 3.1	Belangrijkste wijzigingen in handboek 4.0 ten opzichte van handboek 3.1
1 - Onderwerp en toepassingsgebied	1 - Toepassingsgebied	Het toepassingsgebied is verbreed van een 'CO ₂ -managementsysteem' naar een 'energie- en CO ₂ -managementsysteem'
2 - Normatieve verwijzingen	2 - Normatieve verwijzingen	<p>5 normatieve verwijzingen zijn nieuw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EN 15804:2012+A2:2019 - GHG Protocol Scope 2 Guidance:2015 - GHG Protocol Scope 3 Calculation Guidance:2011 - IAF MD-5:2023 - IPCC AR6:2021 <p>3 normatieve verwijzingen zijn geschrapt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Green Gold Label - NTA 8813 - NTA 8080
3 - Termen en definities	3 - Begrippenlijst	<p>Geheel nieuwe termen in 4.0:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aardopwarmingsvermogen - Accreditatie instantie - Auditbewijsmateriaal - Auditcriteria - Belanghebbende - Biogene CO₂-emissies (direct en indirect) - Broeikasgassen - CO₂-bron - CO₂-compensatie - CO₂-equivalent - CO₂-sink - CO₂-verwijdering (negatieve CO₂-emissies of CO₂-vastlegging) - Combinatie - Consolidatiebenaderingen - Emissies als gevolg van energieverbruik op een (het) project - Energie- en CO₂-beleid - Energie- en CO₂-managementteam

Titel: Wijzigingenlijst 4.0-3.1

Versie: 1.0

Datum: 17-02-2025

Status: definitief

		<ul style="list-style-type: none"> - Energiebalans - Energie-efficiëntie - Energiegebruik - Energieverbruik - Finale energieverbruik (eindverbruik van energie) - Energieverbruik op een (het) project - Flexibiliteit in het energiesysteem - Garantie van Oorsprong (GvO) - Gehuurde kapitaalgoederen (leased assets) - Grijze stroom - Groen gas - Groene stroom - Harmonisatiebesluit - Hoofdentiteit - Klimaattransitieplan - Korte termijn - Levenscyclusanalyse (LCA) - Lange termijn - Locatie-gebaseerde (location-based) methode voor scope 2 - Markt-gebaseerde (market-based) methode voor scope 2 - Materiële emissies en materieel energieverbruik - Middellange termijn - Niet-CO₂-broeikasgassen - Nul CO₂-uitstoot - Onafhankelijkheid - Overige beïnvloedbare emissies (OBE) - Plan van aanpak - Pool van deskundigen - Projectplan - Sectorafpraak - Sleutelpersonen - Speciale audit - Tank-to-Wheel (TtW) emissies - Technology Readiness Level (TRL) - Uitgevende instelling (Issuing body) - Upstream en downstream emissies op een (het) project - Vermeden emissies (Comparative emissions)
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - Vestiging - Well-to-Tank (WtT) emissies - Well-to-Wheel (WtW) emissies <p>Aangepaste termen uit handboek 3.1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Audit → vervangt interne audit en ladderbeoordeling - Basisjaar → vervangt referentiejaar - Certificerende Instelling (CI) → vervangt LadderCI - CO₂-Prestatieladdercertificaat → vervangt CO₂-bewustcertificaat - CO₂-Prestatieladderproject → vervangt Projecten waarop CO₂-gerelateerd gunningvoordeel verkregen is - CO₂-voetafdruk → vervangt CO₂-footprint - Directe relaties → vervangt directe ketenpartners - Energie- en CO₂-managementsysteem → vervangt managementsysteem - Grote organisatie/kleine organisatie → vervangt groottecategorie en organisatiegrootte - Hercertificatieaudit → vervangt herbeoordeling - Initiële audit → vervangt initiële ladderbeoordeling - Intensiteitswaarde → vervangt Globale maat - Jaarlijkse audit → vervangt jaarlijkse ladderbeoordeling - Kennisinstelling → vervangt kennisinstituut - Leverancier → vervangt aanbieder - Regelmatige frequentie → vervangt regelmatige opvolging - Relevante scope 3-emissies en relevante OBE → vervangt relevante emissies - Samenwerkingsverbanden → vervangt initiatief, keteninitiatief, CO₂-emissie reductieprogramma, sectorbreed CO₂-emissiereductieprogramma, ontwikkelingsproject en vrijwillig CO₂-emissie reductieprogramma - Waardeketen → vervangt keten - Waardeketenanalyse → vervangt ketenanalyse - Zakelijk reisverkeer → vervangt Business Travel <p>Termen uit 3.1 die zijn vervallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Actief deelnemen Actueel Auditechecklijst Brancheorganisatie
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> — CO₂-emissie — Correctie — Implementatie — Ketenpartners — MEE — MJA — NGO — Partijen in de keten — Passief deelnemen — Portfolie — Product Markt Combinatie — Projectdossier — Scope 3 strategie — Stadia van projecten — Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen — Structureel — Verificatie — Voortgang/voortgang — Voortzetting/voortzetten
4 Context van de organisatie		
4.1 - De organisatorische grenzen	<i>4 - Grenzen en omvang van de organisatie</i>	<p>De volgende punten zijn nieuw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • b.ii de organisatie kiest voor één van de drie consolidatiebenaderingen uit het GHG Protocol • c. top-down en operational control zijn default • d. publicatie van methoden is verplicht • e. wisselen tussen methoden is onderbouwd toegestaan
4.1.1 - Methode 1: de top-down methode	<i>Methode 1: de GHG Protocol methode</i>	Alleen de naam is gewijzigd van GHG methode in top-down methode
4.1.2 - Methode 2: de laterale methode	<i>Methode 2: de laterale methode</i>	<p>Onder stap 7 is bij 'N.B.' de mogelijkheid toegevoegd om vrijwillig AC-leveranciers toe te voegen aan de organisatorische grenzen.</p> <p>In het kader 'Aanvulling op stap 6' (was in 3.1 'kader voor complexe gevallen') is de volgorde gewijzigd en zijn de volgende punten toegevoegd:</p>

		<p>2. een A&C-leverancier mag nooit uitgesloten worden alleen omdat deze tijdelijk bestaat (bijvoorbeeld omdat deze opgericht is voor een specifiek contract);</p> <p>3. een A&C-leverancier mag nooit uitgesloten worden alleen omdat deze relatief weinig broeikasgasemissies veroorzaakt;</p> <p>4. tenslotte moeten de A&C-leveranciers die niet in de organisatie worden opgenomen uit de hele AC-analyse worden verwijderd en moet het proces worden voortgezet bij stap 7.</p> <p>Punt 1 t/m 5 en punt 8 uit handboek 3.1 zijn niet overgenomen (waren vanzelfsprekend). Punt 6, 7 en 9 uit handboek 3.1 zijn herschreven en verplaatst. De tekst over de boundarycommissie is in een apart document ondergebracht op de website van de CO₂-Prestatieladder.</p>
4.1.3 - Consolidatiebenaderingen bij gehuurde kapitaalgoederen en combinatieprojecten	<i>n.v.t.</i>	Deze hele paragraaf is nieuw. Voor gehuurde kapitaalgoederen en combinatieprojecten geldt nu een andere aanpak.
4.2 - Vaststellen van de omvang van de organisatie	<i>4.2 - Vaststellen omvang van de organisatie</i>	De wijze waarop de omvang bepaald wordt is gewijzigd t.o.v. handboek 3.1. De omvang wordt niet meer bepaald op basis van scope 1 en 2 uitstoot, maar op basis van FTE, jaaromzet en balanstotaal; dezelfde criteria die voor de CSRD gehanteerd worden. Niet alleen is het aantal vrijstellingen verminderd, maar door de gewijzigde omvangbepaling is ook het aantal organisaties dat ervoor in aanmerking komt verminderd.
4.3 - Eisen aan projecten	<i>6.1.2 - Eisen aan projecten</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
4.4 - Inzicht in wettelijke verplichtingen	<i>n.v.t.</i>	Hele paragraaf is nieuw. De aanpak voor wettelijke verplichtingen is dus gewijzigd. Dit sluit aan bij de aanpak van 'compliance' uit ISO-managementsystemen.
4.5 - Energie- en CO ₂ -managementsysteem	<i>6.1.1 - Eisen aan processen voor continue verbetering</i>	Het managementsysteem is verbreed van een 'CO ₂ -managementsysteem' naar een 'energie- en CO ₂ -managementsysteem'.
5 Leiderschap		
5.1 - Leiderschap en betrokkenheid	<i>6.1.1.1 – interne audit</i> <i>6.1.1.2 - directiebeoordeling</i>	Paragraaf is nieuw. Geen inhoudelijke wijzigingen.

Titel: Wijzigingenlijst 4.0-3.1

Versie: 1.0

Datum: 17-02-2025

Status: definitief

	<p>2.B.4 – <i>reductiedoelstelling is onderschreven door hoger management</i></p> <p>3.B.2 – <i>het energiemangementactieplan is onderschreven door hoger management</i></p> <p>4.C.1 – <i>een dialoog op directieniveau</i></p>	
5.2 - Energie- en CO ₂ -beleid	6.1.1.2 - <i>directiebeoordeling</i>	Paragraaf is nieuw. Geen inhoudelijke wijzigingen.
6 Planning		
6.1 Acties om risico's en kansen op te pakken	6.1.1.2 - <i>directiebeoordeling</i>	Paragraaf is nieuw. Geen inhoudelijke wijzigingen.
6.2 Doelstellingen en de planning om ze te bereiken	<p>3.B.1 – <i>doelstelling scope 1 en 2</i></p> <p>4.B.1 – <i>kwalitatieve doelstelling scope 3</i></p> <p>5.B.1 – <i>kwantitatieve doelstelling scope 3</i></p>	Paragraaf is nieuw. Geen inhoudelijke wijzigingen.
6.2 Doelstellingen en de planning om ze te bereiken (vervolg)	<p>4.A.1 – <i>PMC-analyse en ketenanalyses</i></p> <p>2.B.3 – <i>doelstellingen en maatregelen zijn gedocumenteerd</i></p> <p>4.B.2 – <i>voortgangsrapportage</i></p> <p>5.B.2 – <i>voortgangsrapportage</i></p> <p>3.C.1 – <i>communicatie over footprint</i></p> <p>4.C.1 – <i>dialoog</i></p> <p>4.D.1 – <i>initiatiefnemer van ontwikkelingsprojecten</i></p> <p>5.D.1 – <i>actief betrokken bij emissiereductieprogramma</i></p>	<p>De frequenties zijn aangepast: er is vooral gekozen voor lagere frequenties om te komen tot minder administratieve lasten. Bij de volgende eisen is de minimale frequentie van <u>halfjaarlijks</u> naar <u>jaarlijks</u> gegaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • communiceren over de voortgang (2.B.3/3.C.1) • rapporteren over de scope 3 voortgang voor (middel)grote organisaties (4.B.2/5.B.2) • dialoog voeren met belanghebbenden binnen overheid, NGO 's of met een onafhankelijke deskundige (4.C.1) • voortgang tonen bij een ontwikkelingsproject (4.D.1) of CO₂-emissiereductieprogramma (5.D.1). <p>Bij de volgende eis is de minimale frequentie van <u>jaarlijks</u> naar <u>3-jaarlijks</u> gegaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderzoek naar vernieuwen ketenanalyses (4.A.1)

		Bij eis 4.A.1 over de impact- en invloedanalyse (was PMC-analyse) is juist gekozen voor een hogere frequentie (van <u>3-jaarlijks</u> naar <u>jaarlijks</u>), omdat dit de kern vormt van de nieuwe aanpak in 4.0: een grotere nadruk op waar organisaties de meeste impact kunnen maken.
7 Ondersteuning		
7.1 Middelen	6.1.4 - <i>Eisen aan de contributie aan de SKAO</i> 2.B.4 - <i>reductiedoelstelling is onderschreven door hoger management</i> 3.D.2 – <i>middelen voor initiatief</i> 4.D.2 – <i>middelen voor ontwikkelingsproject</i> 5.D.1 - <i>actief betrokken bij emissiereductieprogramma</i>	Paragraaf is nieuw. Geen inhoudelijke wijzigingen
7.2 Sleutelpersonen en hun competentie	2.C.2 – <i>toewijzen verantwoordelijkheden</i>	Paragraaf is nieuw. De rol van sleutelpersonen en CO ₂ -bewustzijn is verbreed binnen de organisatie.
7.3 Gedocumenteerde informatie op organisatie- en projectniveau	6.1.2 - <i>Eisen aan projecten en diverse eisen in invalshoek A, B, C en D.</i>	De eisen aan gedocumenteerde en te publiceren (of delen met de opdrachtgever) informatie zijn aangepast, zowel op organisatie- als op projectniveau: <ul style="list-style-type: none"> - Gedocumenteerd moet worden op organisatieniveau: de invulling van 29 eisen - Gepubliceerd moet worden op organisatieniveau: de gedeeltelijke invulling van 11 eisen - Gedocumenteerd moet worden op projectniveau: de invulling van 10 eisen - Gedeeld met de opdrachtgever moet worden op projectniveau: de invulling van 7 eisen <p>Zowel publiceren als delen vindt altijd plaats via mijn-CO2-Prestatieladder.nl</p>
8 Uitvoering		
9 Evaluatie van de prestaties		
9.1 Monitoren, meten, analyseren en evalueren van energie- en CO ₂ -prestaties en het energie- en CO ₂ -managementsysteem		
9.1.1 Algemeen	4.A.2 – <i>datakwaliteitsmanagementplan</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen

9.1.2 Datakwaliteitsmanagementplan	4.A.2 – <i>datakwaliteitsmanagementplan</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
9.1.3 Het gebruik van CO ₂ -emissiefactoren, basisjaar en herberekening	<i>Hoofdstuk 5</i>	Voor België is toegevoegd dat co2emissiefactoren.be gehanteerd moet worden. Voor andere landen is toegevoegd dat organisaties zelf een accurate lijst moeten kiezen of gebruik moeten maken van co2emissiefactoren.nl. De regels voor herberekening en het basisjaar zijn meer in lijn gebracht met het GHG Protocol en de CSRD. Dit betekent dat het basisjaar bij een initiële audit niet ouder mag zijn dan 3 jaar en dat er meer redenen zijn om een nieuw basisjaar te nemen.
9.2 Interne audit	6.1.1.1 - <i>interne audit</i>	Nu is benoemd dat de interne audit gecombineerd kan worden met interne audits voor andere managementsystemen. Toegevoegd is dat aandacht moet zijn of vastgestelde procedures en de processen binnen de organisatie een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelstellingen.
9.3 Directiebeoordeling	6.1.1.2 - <i>directiebeoordeling</i>	Nu is benoemd dat de directiebeoordeling gecombineerd kan worden met directiebeoordelingen voor andere managementsystemen.
9.4 Externe audit	7.1.2 - <i>de Ladderbeoordeling</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
10 Verbetering		
10.1 Continue verbetering	6.1.1 - <i>Eisen aan processen voor continue verbetering</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
10.2 Afwijkingen en corrigerende maatregelen	7.1.2 - <i>de Ladderbeoordeling</i>	De termijn voor het oplossen van minder belangrijke afwijkingen is verhoogd naar 12 maanden (was 3 maanden). De specifieke verwijzing naar afwijkingen bij de interne audit en directiebeoordeling is geschrapt (was 4 weken). Voor belangrijke afwijkingen is de termijn behouden op 3 maanden.

Deel 2 (trede 1, 2 en 3)

Paragraaf/eis in 4.0	Kruisverwijzing paragraaf/eis in 3.1	Inhoudelijke wijziging in 4.0
1.A.1-1/2.A.1-1/3.A.1-1 - energiebeoordeling	2.A.3 - <i>energiebeoordeling</i>	De eis is uitgebreid met een verplichte energiebalans en inzicht in flexibiliteit in het energiesysteem, zowel voor de organisatie als voor CO ₂ -Prestatieladderprojecten. Het toepassingsgebied van de energiebeoordeling is verhoogd van 80% van het energieverbruik naar 90%.
1.A.2-1/2.A.2-1/3.A.2-1 - emissie-inventaris scope 1 en 2	3.A.1 – <i>emissie-inventaris scope 1 en 2</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Zakelijk reisverkeer (scope 3 categorie 6) is niet langer verplicht op te nemen bij de scope 1 en 2 emissie-inventaris (vanaf trede 2 is dit wel verplicht bij scope 3); - Niet-CO₂-broeikasgassen zijn een verplicht onderdeel geworden van scope 1 en 2, indien deze relevant blijken (iedere 3 jaar te beoordelen); - De WtT-emissies van brandstoffen mogen in scope 3 gerapporteerd worden - De locatiegebaseerde scope 2 voetafdruk is nieuw; - De marktgebaseerde scope 2 voetafdruk is aangepast: <ul style="list-style-type: none"> o Een leveranciersspecifieke emissiefactor voor grijze stroom heeft de voorkeur. Als de organisatie deze niet kan achterhalen geldt de gemiddelde grijzestroomfactor (deze was onder handboek 3.1 standaard) o Erkenning groene stroom uit het buitenland: de criteria zijn verruimd - Voor CO₂-Prestatieladderprojecten is <ul style="list-style-type: none"> o geschrapt dat voor de bepaling van de emissies gebruik mag worden gemaakt van allocatie; o is toegevoegd dat voor de bepaling van de emissies gebruik mag worden gemaakt van LCA's (zolang deze fase A4 en A5 omvatten).
2.A.2-2/3.A.2-2 - emissie-inventaris scope 3	5.A.1 – <i>inzicht in scope 3</i> 5.A.3 – <i>emissiegegevens van ketenpartners</i>	<ul style="list-style-type: none"> - De ondergrens voor kwantificering van scope 3 is veranderd van 70-80% naar twee derde. Dit is hiermee gelijk aan de grens die het Science Based Targets initiative hanteert; - Niet-CO₂-broeikasgassen zijn een verplicht onderdeel geworden van scope 3, indien deze relevant blijken (iedere 3 jaar te beoordelen); - Er worden in lijn met het GHG Protocol meer handvatten gegeven bij het bepalen van de relevante scope 3 emissies; - Zakelijk reisverkeer (categorie 6) is een verplichte scope 3 categorie geworden; - Er moet altijd verplicht minimaal één upstream en één downstream categorie meegenomen worden; - De eis geldt nu ook voor kleine organisaties.

Titel: Wijzigingenlijst 4.0-3.1

Versie: 1.0

Datum: 17-02-2025

Status: definitief

2.A.2-3/3.A.2-3 - Kwalitatieve- en/of kwantitatieve OBE- analyse	n.v.t.	Dit is een nieuw onderdeel in 4.0
2.A.3-1/3.A.3-1 - Indeling in activiteiten	4.A.1 - <i>PMC-analyse en ketenanalyses</i>	<ul style="list-style-type: none"> - De term ‘PMC’ is vervangen door ‘activiteiten’ en het toepassingsgebied van deze activiteiten is verbreed van uitsluitend scope 3 naar scope 1, scope 2, scope 3 en eventueel OBE. De benodigde blik is hierdoor ‘scope-overstijgend’; - Binnen de activiteiten wordt een onderscheid gemaakt tussen de belangrijkste activiteiten (deze omvatten 50% van de totale scope 1, 2 en 3 uitstoot) en de overige activiteiten.
2.A.3-2/3.A.3-2 - omvang van de uitstoot per activiteit		
2.A.4-1/3.A.4-1 - I&I analyse		
2.A.4-2/3.A.4-2 - bepaling belangrijkste activiteiten		
2.A.5-1/3.A.5-1 - waardeketenanalyse en inzicht in directe relaties	4.A.1 - <i>PMC-analyse en ketenanalyses</i> 4.A.3 - <i>Professionele becommentariëring ketenanalyses</i> 5.A.3 - <i>emissiegegevens van ketenpartners</i>	<ul style="list-style-type: none"> - De term ketenanalyses is vervangen door waardeketenanalyses (vertaling van value chain analyses uit het GHG Protocol); - De waardeketenanalyses moeten betrekking hebben op de belangrijkste activiteiten (dus 50% van de totale scope 1, 2 en 3 uitstoot). Dit kan afhankelijk van de indeling bij 2.A.3-1/3.A.3-1 één of meer ketenanalyses betekenen (dus niet meer 1 of 2 zoals bij handboek 3.1). Hierdoor zijn organisaties vrijer bij het kiezen van ketenanalyse(s) die aansluiten bij hun ambitie; - Het stappenplan voor het maken van een waardeketenanalyse is uitgebreid en meer gekozen voor maatwerk (zonder directe verwijzing naar het GHG Protocol). Het maatwerk bestaat uit <ul style="list-style-type: none"> o het opstellen van een overzicht van directe relaties; o de verbreding van alleen scope 3 naar scope 1, scope 2, scope 3 en eventueel OBE; o de verbreding naar de reductiemogelijkheden op de middellange termijn (trede 2 en 3) en lange termijn (alleen trede 3), in plaats van enkel gericht op de korte termijn; o meer mogelijkheden voor het gebruiken van reeds bestaande waardeketenanalyses; - professionele becommentariëring van waardeketenanalyse is niet langer verplicht. Hiermee wordt beoogd dat organisaties meer zelf hun analyses uitvoeren.
3.A.5-2 - strategieën belangrijkste activiteiten	5.A.2 - <i>analyse en strategieën voor beïnvloeding scope 3</i>	Een organisatie moet niet één maar meerdere strategieën in beeld brengen t.b.v. het maken van een nog beter onderbouwde keuze in het klimaattransitieplan
3.A.5-3 - strategieën overige activiteiten		

Titel: Wijzigingenlijst 4.0-3.1

Versie: 1.0

Datum: 17-02-2025

Status: definitief

2.B.1-1/3.B.1-1 - CO ₂ -doelstelling voor de lange- en/of middellange termijn	<p>2.B.2 – <i>doelstelling voor alternatieve brandstoffen en groene stroom</i></p> <p>3.B.1 – <i>doelstelling scope 1 en 2</i></p> <p>3.B.2 - <i>het energiemangementactieplan is onderschreven door hoger management</i></p> <p>4.B.1 – <i>kwalitatieve doelstelling scope 3</i></p> <p>4.C.2 – <i>adresseren punten van zorg</i></p> <p>5.B.1 - <i>kwantitatieve doelstelling scope 3</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het klimaattransitieplan inclusief alle doelstellingen voor de lange- en middellange termijn is nieuw (m.u.v. de strategie voor 3-6 jaar bij 5.B.1 uit handboek 3.1); - Hoewel het plan van aanpak en de korte termijn doelstellingen niet nieuw zijn, is de relatie met de middellange termijn dat wel (alleen trede 2 en 3). - Nieuw is dat de kortetermijndoelstellingen voor 1, 2 of 3 jaar mogen worden opgesteld in plaats van altijd tot de eerstvolgende herbeoordeling (3 jaar) zoals in handboek 3.1 gold; - Nieuw is dat de korte termijn CO₂-doelstelling moet worden opgesteld t.o.v. de laatst opgestelde kortetermijndoelstelling. Ook dit kan dus 1, 2 of 3 jaar zijn.
3.B.1-2 - OBE-doelstelling voor de lange- en middellange termijn		
2.B.1-2/3.B.1-3 - energiebesparings- en duurzame energiedoelstelling voor de middellange termijn		
2.B.1-3/3.B.1-4 - middellange- en/of langetermijnstrategie		
1.B.1-1/2.B.2-1/3.B.2-1 - CO ₂ -doelstelling voor de korte termijn		
1.B.1-2/2.B.2-2/3.B.2-2 - energiebesparings- en duurzame energiedoelstelling voor de korte termijn		
3.B.2-3 - OBE-doelstelling voor de korte termijn		
1.B.1-3/2.B.2-3/3.B.2-4 - Plan van aanpak voor de korte termijn		
1.B.2-1/2.B.3-1/3.B.3-1 - realisatie- en/of resultaatsverplichting	<p>4.B.2 - <i>voortgangsrapportage</i></p> <p>5.B.3 - <i>resultaatsverplichting</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - De resultaatsverplichting voor de doelstellingen (was 5.B.3 in handboek 3.1) is verbreed naar een realisatieverplichting voor maatregelen. Hierdoor mag een organisatie kiezen tussen het halen van doelstellingen of het uitvoeren van maatregelen. Hiermee wordt voorkomen dat organisaties altijd afgerekend worden op het behalen van hun doelstellingen (een maatregel kan immers niet het beoogde effect bereiken); - De realisatie- en/of resultaatsverplichting is nu op alle treden van toepassing (in plaats van enkel op niveau 5 zoals bij handboek 3.1).

1.C.1-1/2.C.1-1/3.C.1-1 - sleutelpersonen op de hoogte	2.B.3 - <i>doelstellingen en maatregelen zijn gedocumenteerd</i>	De rol van CO ₂ -bewustzijn is vergroot door sleutelpersonen en hun rol centraal te stellen.
2.C.2-1/3.C.2-1 - actieve bijdrage sleutelpersonen	2.C.2 - <i>toewijzen verantwoordelijkheden</i> 3.C.1 - <i>communicatie over footprint</i>	
1.C.2-1/2.C.3-1/3.C.3-1 - communicatieplan	2.C.1 - <i>interne communicatie</i> 2.C.3 - <i>identificatie externe belanghebbenden</i> 3.C.1 - <i>communicatie over footprint</i> 3.C.2 - <i>communicatieplan</i>	<ul style="list-style-type: none"> - De organisatie heeft meer vrijheid om zelf te bepalen wat zij communiceert via haar eigen website; - De sleutelpersonen en directe relaties (alleen trede 2 en 3) zijn verplichte communicatiedoelgroepen geworden; - De communicatie moet betrekking hebben op het klimaattransitieplan (alleen trede 2 en 3)
3.C.4-1 - toetsing klimaattransitieplan door onafhankelijke deskundige	4.C.1 - <i>dialogo</i> 4.C.2 - <i>adresseren punten van zorg</i>	De dialoog met een onafhankelijke deskundige moet nu altijd gaan over het Klimaattransitieplan van de organisatie i.p.v. haar reductiedoelstelling en strategie zoals in handboek 3.1
1.D.1-1/2.D.1-1/3.D.1-1 - inventarisatie kennis-/samenwerkingsbehoefte	3.D.1 - <i>deelname aan sector- of keteninitiatief</i>	Er wordt nu nadrukkelijker geëist dat de kennis- en samenwerkingsbehoefte wordt geanalyseerd, zowel in relatie tot het plan van aanpak, het klimaattransitieplan (alleen trede 2 en 3) en de CO ₂ -Prestatieladderprojecten
1.D.2-1/2.D.2-1/3.D.2-1 - kennisverantwoordelijke sleutelpersoon	n.v.t.	De rol van CO ₂ -bewustzijn is vergroot
1.D.2-2/2.D.2-2/3.D.2-2 - inventarisatie samenwerkingsverbanden	1.D.1 - <i>op de hoogte van initiatieven</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
2.D.3-1/3.D.3-1 - aansluiten bij samenwerking	2.D.1 - <i>passieve deelname aan initiatief</i> 2.D.2 - <i>bepaalde actieve deelname aan initiatief</i> 3.D.1 - <i>actieve deelname aan initiatief</i>	De eisen aan een initiatief zijn nadrukkelijker gekoppeld aan de kennis- en samenwerkingsbehoefte

3.D.4-1 - dragende rol in samenwerking	4.D.1 – <i>initiatiefnemer van ontwikkelingsproject</i> 5.D.1 – <i>actief betrokken bij sectorbreed reductieprogramma</i>	Initiatiefnemer is verbreed naar een dragende rol. Meerdere organisaties kunnen gelijktijdig een dragende rol hebben in een samenwerking.
2.D.4-1/3.D.5-1 - dialoog over klimaattransitieplan met een organisatie in de waardeketen	n.v.t.	Dit is een nieuwe eis.

Certificatieregeling

Paragraaf/eis in 4.0	Kruisverwijzing paragraaf/eis in 3.1	Belangrijkste wijzigingen in handboek 4.0 ten opzichte van handboek 3.1
1 - Inleiding	-	Geen inhoudelijke wijzigingen
2 - Eisen aan Certificerende Instellingen en auditoren	-	Geen inhoudelijke wijzigingen
2.1 - Overeenkomst SKAO	<i>7.1.1 - competenties van Laddercertificerende Instellingen en haar auditoren</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
2.2 - Accreditatie	<i>7.1.1 - competenties van Laddercertificerende Instellingen en haar auditoren</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
2.3 - Competenties auditoren	<i>7.1.1 - competenties van Laddercertificerende Instellingen en haar auditoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> - De competenties voor de belangrijkste thema's uit 4.0 krijgen extra aandacht - Auditoren mogen pas zelfstandig audits doen op treden 2 en 3 als zij dat eerst samen met een ervaren auditor hebben gedaan.
2.4 - Bijwoning door SKAO	<i>7.1.6 - Toelichting op bijwonen</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
2.5 - Harmonisatie	<i>7.1.5 - Harmonisatie</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
3 - Eisen aan de audit	<i>7.1.2 - De Ladderbeoordeling</i>	Cl's mogen op basis van een risicoanalyse afwijken van de verplichting om werkbezoeken bij grote organisaties op trede 3 met twee auditoren te doen (behalve als zij CO ₂ -Prestatieladder projecten hebben).

Titel: Wijzigingenlijst 4.0-3.1

Versie: 1.0

Datum: 17-02-2025

Status: definitief

3.1 - Verschillende typen audits	7.1.2 - <i>De Ladderbeoordeling</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
3.2 - Fase 1 en fase 2 audit	<i>Auditdagentabel v1.2</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
3.3 - Tijdsbesteding audit	7.1.2 - <i>De Ladderbeoordeling</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
3.4 - Steekproeven	7.2 - <i>Toelichting steekproef projecten</i> 3.A.2 – <i>verificatie emissie-inventaris</i> 7.1.2 - <i>Steekproef voor het bezoeken van vestigingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Bij de steekproef voor het bezoeken van vestigingen: <ul style="list-style-type: none"> o Het voorbeeld is geschrapt. o De steekproef moet gedaan worden o.b.v. energie i.p.v. scope 1 en 2 uitstoot.
3.5 Scorerichtlijn	7.1.3 - <i>Het CO₂-bewust Certificaat</i>	De scorerichtlijn is gewijzigd. De nieuwe regels zijn: <ul style="list-style-type: none"> - In deel 1 wordt gewerkt met belangrijke en minder belangrijke afwijkingen (geen puntentelling); - In deel 2 wordt gewerkt met maximaal 10 punten per eis, waarvan er minimaal 7 gehaald moeten worden en minimaal 90% van de punten per invalshoek. - Er worden geen richtlijnen meer gegeven voor het toewijzen van puntenaftrek of belangrijke- of minder belangrijke afwijkingen. Dit betekent dat dit, meer dan in handboek 3.1, ter beoordeling door de auditor is (expert judgement).
3.5.1 Proportionele score bij niet volledig voldoen aan een eis	7.1.2 - <i>De Ladderbeoordeling</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
3.5.2 Afwijkingen, vervolgspraken en corrigerende maatregelen	7.1.2 - <i>De Ladderbeoordeling</i>	Zie de toelichting bij deel 1, 10.2
4 Afgifte van het CO ₂ -Prestatieladdercertificaat		
4.1 Technical review	7.1.2 - <i>De Ladderbeoordeling</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen

4.2 Geldigheid van het CO ₂ -Prestatieladdercertificaat	<i>7.1.3 - Het CO₂-bewust Certificaat</i>	Een CI kan bij grote wijzigingen in de organisatie besluiten om een initiële audit (i.p.v. een jaarlijkse audit) uit te voeren.
4.3 Tenaamstelling CO ₂ -Prestatieladdercertificaat	<i>Harmonisatiebesluit 9 HB3.1</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
4.4 Certificaatovername door andere Certificerende Instelling	<i>7.1.4 - Certificaatovername door ander LadderCI</i>	Geen inhoudelijke wijzigingen
4.5 Aanleveren CO ₂ -Prestatieladdercertificaat en entiteiten op het CO ₂ -Prestatieladder certificaat aan SKAO	<i>7.1.3 - Het CO₂-bewust Certificaat</i>	Toegevoegd is dat de CI de entiteiten die deel uitmaken van de organisatorische grenzen moet aanleveren aan SKAO.
4.6 Het CO ₂ -Prestatieladdercertificaat	<i>7.1.3 - Het CO₂-bewust Certificaat</i>	De bevoegd medewerker van de CI hoeft geen handtekening meer te zetten op het certificaat. De CI moet het logo van de CO ₂ -Prestatieladder op het certificaat vermelden.